

УДК 339.13

Н.В. Гнатюк, О. М. Владимир, канд. економ. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

N.V. Hnatiuk, O. M. Vladymyr, Ph.D.

IMPACT OF THE TAX SYSTEM ON THE FUNCTIONING OF ENTREPRENEURSHIP

Дослідження основних податкових важелів розвитку підприємницької діяльності в Україні дозволяє констатувати, що, не дивлячись на те, податковий тиск в Україні за роки незалежності зменшується, податкових стимулів для реалізації підприємницької ініціативи поки що замало. Наприклад, дослідження Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації свідчать про недостатність використання державою податкових стимулів для розвитку підприємницької діяльності. Згідно їх результатів, Україна за умовами ведення бізнесу в рейтингу країн світу займає 145 позицію із 183, а за обтяжливостю податкової політики для ведення підприємницької діяльності – 181 місце. Зокрема тому, що вітчизняні підприємства здійснюють 147 податкових платежів протягом року (див. рис. 1) (для прикладу, підприємства Європи та Центральної Азії витрачають 20-40 платежів); час, що витрачається на вирішення податкових питань, складає 657 трудогодин на рік (в країнах Європи та Центральної Азії – 313,9 трудогодин), а загальний рівень податкових відрахувань перевищує 55,5% одержаного прибутку, тоді як для названих країн – 41,2% [1].

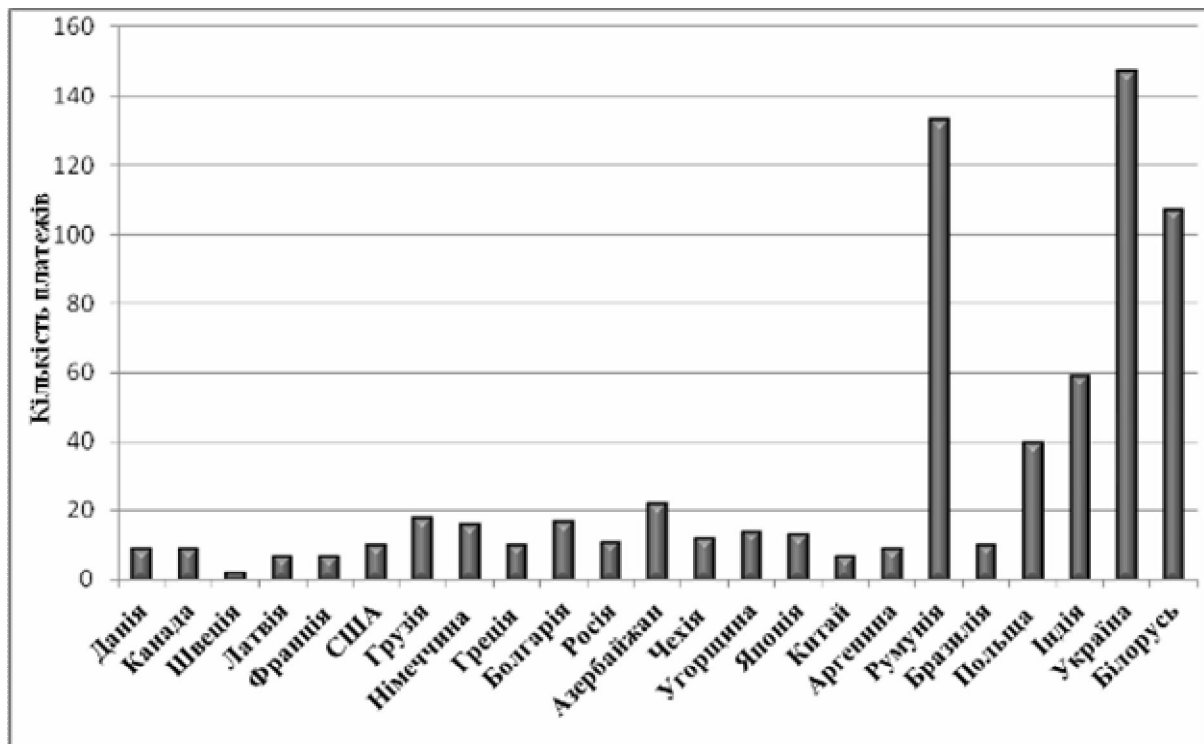

Рис. 1. Рейтинг України за показником кількості податкових платежів [2].

У зв'язку з цим, вважаємо, що податкову реформу, яка триває в Україні, можна вдосконалити за допомогою:

1) розширення бази оподаткування шляхом ширшого застосування презумптивного оподаткування, тобто введення оподаткування діяльності, пов'язаної з готівковим обігом. Це дозволить залучити до оподаткування неофіційний тіньовий сектор економіки;

2) перегляду на державному рівні концепції використання податкових пільг, у тому числі в інноваційній сфері, з метою оптимізації взаємодії держави і підприємницького сектору та підвищення її ефективності шляхом: а) уточнення переліку національних економічних пріоритетів розвитку для визначення сфер і галузей економіки, застосування податкових пільг в яких матиме максимальний економічний або соціальний ефект; б) введення механізму чіткого обліку податкових пільг, їх класифікації відповідно до бюджетних витрат, строків їх надання з метою зростання передбачуваних доходів держави, з одного боку, та підвищення відповідальності суб'єктів отримання пільг, з іншого боку; в) запровадження практики моніторингу напрямів використання суб'єктами підприємництва додаткових доходів та ініціювання їх спрямованості на розширення підприємницької діяльності, придбання нового обладнання, техніки, використання нетрадиційних видів енергії, економію енергоносіїв тощо з метою вдосконалення цільового використання податкових преференцій; г) упорядкування механізму надання пільг в інноваційній сфері, які характеризуються значним потенціалом щодо зростання інновацій в країні, шляхом їх диференціації за видами наукової і виробничої спеціалізації, термінами функціонування, метою діяльності, враховуючи регіональний критерій;

3) удосконалення порядку стягнення й відшкодування податку на додану вартість шляхом відновлення позитивного потенціалу використання вексельної форми розрахунків із ПДВ саме для вітчизняних виробників. Вважаємо, що застосування векселів для розрахунків по податках не може бути масовим, а повинно мати вибіркового характеру. Зокрема, для суб'єктів господарювання, які мають репутацію надійного платника і здійснюють власну діяльність із використанням імпортих ресурсів, займаються експортом виготовленої продукції; працюють в пріоритетних галузях економіки, впроваджують інноваційні технології чи випускають інноваційну продукцію.

Підсумовуючи зазначимо, що зміни в податковій сфері завдяки реалізації означених заходів здатні підвищити ефективність вітчизняної податкової політики, зменшити податкове навантаження на суб'єктів господарювання та забезпечити подальший розвиток підприємницького сектору. А з метою досягнення результативності податкового регулювання і стимулювання економіки (особливо в період спаду) необхідно постійно коригувати і вдосконалювати податкову систему з урахуванням конкретної економічної ситуації в країні.

Література

1. Національна бібліотека І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Сітшаєва Л.З. Податки в системі державного регулювання підприємницької діяльності / Л.З. Сітшаєва // [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.napks.edu.ua/library/compilations_vak/nvfb/2010/2/p_47_51.pdf